

VANHUSNEUVOSTO

Aika: Keskiviikko 21.04.2021, klo 14.00 – 16.08
Paikka: Teams-kokous
Läsnä: Laura Varjokari, puheenjohtaja, Mirja Arajärvi, Timo Auranen, Pirjo-Liisa Kangasniemi, Ulla Lumijärvi, Veijo Lehto, Lena Lindberg, Teija Mikkilä, Seija Meripaasi, Sini Heino-Mouhu, Marja Ruotsalainen, Jenni Räsänen (klo 15.30 asti), Satu Luomajoki (klo 15.02 asti) Olli Salin, Lala Sjöblom, Pirkko Telaranta, Pirjo Tujula, Toivo Tupin, Tiina Lappalainen (klo 15.12 asti) ja Outi Paulig (sihteeri)

Vierailevat asiantuntijat
toimitusjohtaja Jaana Närö, Heka Oy (klo 14.50 asti)
sovittelunohjaaja Maija Seppänen (klo 15.44 asti)

1.

Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00.

Todettiin, että kaupunginkanslian edustajana oli tällä kertaa sovittelutoiminnan päällikkö Sini Heino-Mouhu. Sovittelunohjaaja Maija Seppänen osallistui kohtien 1-6 ajan. Vammaisneuvoston sihteeri Tiina Lappalainen osallistui kokoukseen.

2.

Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

3.

Edellisen kokouksen muistio

Vanhusneuvoston kokouksen 24.3. muistio oli jaettu 26.3.2021. Siihen ei ollut huomautettavaa.

4.

Senioriasuminen kaupungin vuokra-asunnoissa

Yhteistyötoiveen pohjana oli neuvoston tekemä välimuotoista senioriasumista koskeva kysely ja aloite. Tammikuun kokouksessa 13.1. asiasta keskusteltiin kaupungin asunto-ohjelmapäällikön kanssa. [Linkki Mari Randellin materiaaliin.](#)

Hekan toimitusjohtaja Jaana Närö esitteli Hekan toimintaa etenkin seniorien asumisen osalta. (Diaesitys on jaettu neuvostolle.) Heka Oy omistaa kaupungin vuokra-asunnot ja kaupunki tekee asukasvalinnat. Helsingin kaupungin asuntotuotantomisto ATT suunnittelee ja rakennuttaa kaupungin vuokrakohteet. Se tekee myös kaikki isot peruskorjaukset. Heka omistaa lisäksi mm. ikääntyvien palveluasunnot, jotka ovat sote-toimialan ympärivuorokautisen hoidon käytössä.

Senioriasumisen rahoitusmahdollisuudet ovat paranemassa, sillä ARA:n kautta voidaan hakea senioriasuntokohteisiin erityisryhmien investointiavustusta 15 %. Tämä rahoitus on käytettävissä v. 2023 ja Helsinki tulee sitä hakemaan.

Hekalla on nyt 15 senioritaloa, jossa on 1 195 asuntoa. Talot ovat hyvin erilaisia ja eri-ikäisiä. Osa on ”periytynyt” kaupungille mm. 400-vuotiskotisäätiöltä. Kolme uutta senioritaloa on valmistumassa 2023: Myllypuroon, Laajasaloon ja Malmille. Kaikki ovat lähellä seniorien palvelukeskuksia, mikä on myös aina tavoitteena.

Vuokrat riippuvat kohteesta ja alueesta. Keskivuokra on 12€/m² eli selvästi alle Helsingin markkinavuokrien ja ARA-vuokrien. Senioritalot kuuluvat jatkossa omaan vuokratasausryhmäänsä. Tämä tulee aiheuttamaan joillekin pieniä tarkistuksia ylösti tai alaspäin. ARA-rahoitteisiin taloihin ei ole tulo rajoja, mutta varallisuusrajat on.

Kaikki uudiskohteet tehdään esteettömiksi ja peruskorjauksissa pyritään esteettömyyteen. Aina se ei ole kuitenkaan kaikilta osin mahdollista.

Käytiin keskustelua asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksista ja yhteistilojen käytöstä. Kaikissa taloissa on talotoimikunnat ja yhteistilat, joiden käytöstä talotoimikunnat itse päättävät, asukasdemokratialain mukaisesti. Alueellisesti on lisäksi vuokraistoimikunnat, jossa käsitellään alueellisia asioita. Kerhotilat ovat kooltaan hyvin vaihtelevia. Lähtökohtaisesti ne ovat talon asukkaille, koska he maksavat niistä huolto- ym. kustannukset. Käytännöt ovat vaihtelevia. Niistä on ajoittain keskustelua.

Kysyttiin, pääseekö ”esteellisestä” asunnosta muuttamaan tarvittaessa esteettömyyden. Kuultiin, että asukkaiden vähäisen vaihtuvuuden takia siirtomahdollisuuksia ei käytännössä ole usein. Kaupunki tekee päätökset, ei Heka. Kaupungin asumisneuvojat ja isännöitsijät auttavat. - Esteettömyystarkasteluja Hekan taloissa ei ole tehty.

Voisiko talossa olla pieniä korjaustarpeita varten käytäntö, että saisi apua helpommin, kuin nykyinen, jossa pitää tehdä huoltoyhtiölle tilaus? Ehkä pieni palvelupiste joka talossa? Hekassa asiaa ei ole ajateltu, mutta voidaan miettiä. Palveluista maksetaan vuokrassa. Erillisiä tiloja ei tarvita. Yksi huoltomies vastaa monesta talosta.

Onko Hekan ja kaupungin asuntopalveluyksikön välinen työnjako toimiva? Vanhastaan on niin, että kaupunki tekee asukasvalinnat. Kaupunki on halunnut pitää tämän oikeuden itsellään. Tässä on hyvät ja huonot puolensa. Asunnonvaihtoja se mutkistaa. Toisaalta Hekan työntekijöiden kannalta on parempi, että kaupunki tekee valinnat. Tämä varmistaa myös valintojen tasapuolisuuden.

Onko Hekan taloissa kivijalkaliiketiloja, jotka mahdollistaisivat lähipalveluja? Liiketiloja on joissakin taloissa, mutta ne ovat kaupungin hallinnassa ja kaupunki vuokraa ne eteenpäin. Uusiin taloihin voisi mahdollistaa lähipalvelutiloja.

Onko tehty kyselyjä seniorien asumisviihtyvyydestä? Asukasviihtyvyyttä ei ole selvitetty erikseen senioritaloissa. Heka tekee asukaskyselyn kerran vuodessa, satunnaisotannalla kaikista eri taloista. Vastaajien ikärakennetta ei ole tutkittu. Keskimäärin asukkaat ovat tyytyväisiä, siitäkin päätellen, että vaihtuvuus on pieni. Asumisaika Hekalla on keskimäärin yli 10 vuotta. Jotkut asuvat samassa asunnossa koko ikänsä.

5.

Senioriasumisen ajankohtaisia asioita

Yrjö ja Hanna –säätien yhteistyömahdollisuudet: Veijo ja Pirjo-Liisa olivat 15.4. tapaamisessa, jonka aiheena oli säätien esittämä yhteistyöehdotus vanhusneuvoston tekemässä välimuotoisen senioriasumisen kyselyssä.

Tapaaminen antoi tuntuman, että säatiöllä on yhteistyöhalukkuutta ja vanhusneuvoston esittämiin asioihin oltiin paneuduttu. Säätio on myös mukana Aalto-yliopiston hankkeessa, jossa kehitetään senioriasumista. Päätettiin kutsua Yrjö ja Hanna-säätien edustajat vanhusneuvoston toukokuun kokoukseen.

Seija kertoi, että sote-toimiala on mukana samassa Aalto-yliopiston hankkeessa ja Tarja Närvänen vie asiaa eteenpäin. Sen sijaan Helsinki ei ole mukana ympäristöministeriön hankkeessa, jossa kehitetään ikääntyneiden asumista. Hankehaku osoittautui liian työllistäväksi mahdollisen määrärahan kokoon nähden.

6.

Ajankohtaista kaupunginkansliasta: sovittelutoiminnan esittely

Sovittelutoiminnan päällikkö Sini Heino-Mouhu ja sovittelunohjaaja Maija Seppänen esittelivät kaupungin sovittelutoimintaa. (Diaesitys on jaettu neuvostolle.)

Sovittelu on vapaaehtoistoimintaa, jota ohjaa yhteensä kahdeksan sovitteluohjaajaa. Korona-aikana sovitteluja on tehty verkon kautta. Sovittelijoille on peruskurssi, lisäksi erikoistumiskoulutukset lähisuhdeväkivaltaan sekä lasten ja nuorten asioihin. Sovittelijoista n. kolmasosa on eläkeikäisiä. Tehtävät ovat monipuolisia. Tulkkeja tarvitaan.

Kysyttiin vapaaehtoisten kulukorvauksista, vakuutuksista ja siitä, miten sovittelijat valitaan. Kulut korvataan ja vakuutukset kyllä on, myös matkojen osalta. Sovittelijaksi tullaan kurssien kautta. Kurseille hakevat pyydetään haastatteluun.

Kysyttiin myös, kuka voi ohjata ikäihmisten asioita sovitteluun? Voiko esim. kotihoito tai geriatrinen sosiaalityö tehdä aloitteen? Kyllä voi, asiakkaan suostumuksella.

Lähisuhdeväkivallan sovittelua tehdään tarkoin kriteerein ja prosessein. Lähisuhdeväkivalta voi olla muutakin kuin fyysistä - esimerkiksi taloudellista, henkistä, hengellistä tai seksuaalista. Viimeksi mainittu ei kuulu sovittelutoiminnan piiriin.

Helsingin kaupunginhallitus on antanut 19.4. sovitteluasioiden hallinnollisesta sijoittumisesta lausunnon, jossa puolletaan sovittelutoiminnan jatkumista edelleen kaupungin toimintana. Lausunnossa puolletaan sovittelutoiminnan siirtoa valtionhallinnon osalta sosiaali- ja terveysministeriöltä oikeusministeriön tehtäviin.

Maija Seppänen kertoi muutamia esimerkkejä sovittelussa käsitellyistä tapauksista. Sovitteluasioista saa mielellään esittää kysymyksiä kokouksen jälkeenkin.

7.

Lausunto sosiaali- ja potilasasiamiesten selvityksestä

Kaupunginhallitus on pyytänyt selvityksestä lausuntoa 25.5. mennessä. Työvaliokunnan käsittelemä luonnos oli jaettu neuvostolle. Luonnoksessa esitetyjä asioita pidettiin oleellisina. Muutosehdotuksia ei tullut, joten luonnos hyväksyttiin.

Seija totesi soten näkökulmasta kommenttina, että korona on tuonut paljon uusia, siihen liittyviä huolenaiheita ja yhteydenottoja. Medialla on ollut oma roolinsa tässä. Henkilöstön saatavuus on koronan takia vaikeutunut huomattavasti, koska pandemia on vaatinut paljon henkilöresursseja. Tässä tilanteessa ei voida toteuttaa kaikkea, mitä hoito- ja palvelusuunnitelmassa on. Kun vierailurajoituksissa on vastakain inhimillisyyttä ja terveysturvallisuus, jälkimmäinen menee etusijalle. Apotista ja Maisasta saadaan parannusta kirjaamiseen ja tiedonkulkuun. mm. näyttöön perustuvaa tietoa hoitoketjun toimivuudesta.

Siihen, että jotkut henkilöt ottavat yhteyttä uudestaan ja uudestaan, on monia syitä. Asiaa on tutkittu.

8.

Palaute ja kehittämistoimet Kerro Kantasi-kyselyn perusteella

Vastaukset ovat edelleen luettavissa Kerro Kantasi -sivuilla. [linkki](#) Työvaliokunta käsitteli asiaa kokouksessaan 14.4. Vastausten pääviesteistä ja työvaliokunnan kommentteista oli jaettu neuvostolle lyhyt kooste ennen kokousta. Tätä käytetään hyväksi myös vanhusneuvoston toimintakauden loppuarvioinnissa. Palataan asiaan toukokuun kokouksessa.

9.

Koronarokotusasioiden tilanne Helsingissä

Kuultiin sote-toimialan tilannekatsausta Seijalta.

Rokotukset etenevät hyvin ja iäkkäiden rokotuskattavuus on korkea. Omaishoitoperheille on annettu tarvittaessa rokotuksia kotona. Palaute rokotusten sujumisesta on ollut hyvää.

Koronarajoituksia ja suosituksia on tärkeää edelleen noudattaa, vaikka tilanne näyttääkin nyt jo paljon paremmalta.

Kysyttiin kuntavaaliavustajien rokotusasiasta. Asiasta ei ole vielä tarkkaa tietoa, mutta se selvitetään.

10.

Stadin ikäohjelman asiat

Tilannekatsausta saadaan ikäohjelman tilaisuudessa [Ajankohtaista Stadin ikäohjelmasta -verkkotilaisuus pe 23.4. klo 10-12.msg](#) Vanhusneuvoston puheenvuoron pitävät yhteistyössä Pirkko ja Olli, jotka ovat vanhusneuvoston edustajat projektiryhmässä. Työvaliokunta antoi suuntaviivat puheenvuoron sisältöön kokouksessaan 14.4.2021. Neuvosto käsittelee ikäohjelmaa kokouksessaan 24.5., jossa Johanna Seppälä on paikalla. Aihe liittyy myös kauden arviointikeskusteluun.

11.

Vanhusneuvoston toimintakausi

Neuvoston viimeinen kokous on sovitusti 24.5. klo 14.00. Sen asioita ovat ainakin:

- Kuluneen kauden (2017-2021) arviointi, raportti kaupunginhallitukselle ja ehdotukset seuraavalle vanhusneuvostolle.
- Senioriasumisen asiat, mahdollisesti mukana Yrjö ja Hanna -säätio.
- Stadin ikäohjelman ja kaupungin HYTE-suunnitelman tilanne
- Koronarokotustilanne

Uusi valtuustokausi alkaa 1.8.2021, joten nykyisen neuvoston toimikausi loppuu 31.7.2021. Elokuussa on epävirallinen päätöstilaisuus, mikäli sellaista halutaan. Esiityksiä ajankohdaksi, paikaksi ja sisällöksi voi lähettää sihteerille.

12.

Muut asiat

Uimahallit avataan erityisuimakortin haltijoille 3.5. tietyin edellytyksin. Mahdollisesti vanhus- ja vammaisneuvoston lausunnoilla on ollut vaikutusta tähän koronakoordinaatioryhmän linjaukseen.

13.

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.08.

Puheenjohtaja

Sihteer

Laura Varjokari

Outi Paulig